

Familie Quirijnen

Het rendement van mestvergistingsinstallaties staat onder druk. Niet bij de familie Quirijnen uit Merksplas. Door slim te werken behalen ze een positief resultaat.

Aantal koeien:	550
Melkproductie:	5.250.000 kg
Hoeveelheid land:	350 hectare
Tussenkalftijd:	388 dagen

Frank Quirijnen

Mestvergister volwaardige bedrijfstak

Machine om digestaat te drogen

Mestvergisting brengt bedrijfsontwikkeling bij Quirijnen in stroomversnelling

Biogas als vliegwiel

Van 60 koeien in 1986 naar 550 koeien op dit moment. De familie Quirijnen houdt op z'n zachtst uitgedrukt niet van stilstand. Een achtergevel in de nieuwe stal was niet nodig, want de volgende uitbreidingsplannen liggen al op de tekentafel.

tekst **Tijmen van Zessen** fotoimpressie www.veeteelt.nl

Grote hopen grond doemen op als je het bedrijf van de familie Quirijnen nadert. De broers Frank, Bart en hun neef Jimmy zijn druk met het verplaatsen van een watergang. Door het waterwerk honderd meter te verleggen, vergroot Quirijnen de bouwkaal van zijn bedrijf.

De grondwerken zijn symbolisch voor de bedrijfsontwikkeling bij Quirijnen uit Merksplas. Het bedrijf is nagenoeg permanent in ontwikkeling. In 2001 investeerde de familie in vleeskalverstallen, in 2008 werd een biogasinstallatie in gebruik genomen en in 2012 een nieuwe ligboxenstal voor 600 melkkoeien. De achtergevel is er maar uitgelaten, want het is de planning om in afzienbare tijd – drie jaar – door te groeien naar 900 koeien.

Zeventien medewerkers

Wie het bedrijf van Quirijnen bezoekt, krijgt geen romantisch beeld van een boerderij. Nee, het terrein heeft meer weg van een industriecomplex, op professionele wijze aangestuurd. 'Er werken hier in totaal zeventien mensen, die ongeveer gelijk verdeeld zijn over drie bedrijfstakken: de melkkoeien, de vleeskalveren en de biogasinstallatie', vertelt Frank Quirij-

nen (45). De taken en verantwoordelijkheden zijn volgens hem helder verdeeld: 'Ik kijk niet naar de biogasinstallatie, dat doet m'n neef. Ik neem de melkkoeien voor mijn rekening en mijn broer de 5000 vleeskalveren.' Op deze schaal is het de kunst om het overzicht over de bedrijfsvoering te bewaren.

Om grip te houden op het geheel stoot Frank juist verantwoordelijkheden van zich af in plaats van ze naar zich toe te trekken. 'Ze hoeven mij echt niet te belen met de vraag of een koe wel of geen infuus nodig heeft, dat soort details laat ik over aan de medewerkers. Wel is er van de vijf medewerkers die op het melkveebedrijf werken één hoofdverantwoordelijk. Natuurlijk is het wel eens hectisch,

De 550 melkkoeien zijn verdeeld in drie productiegroepen

Vorraadbunkers voor rantsoen melkvee

Buitenmelker telt vijftig standen

Achtergevel bewust weggelaten

maar met goed personeel is een bedrijf op deze schaal prima rond te zetten.'

Stroom voor 10.000 gezinnen

Frank Quirijnen nam al op zijn achttiende het bedrijf van zijn vader over. De melkveehouderij telde toen – in 1986 – 60 koeien. 'In 1996 heb ik een stal gebouwd voor 100 melkkoeien, dat is de stal waar we nu de droge koeien huisvesten, binnenkort maken we er een extra grote afkalfbbox.' De oude ligboxenstal van Franks vader is in gebruik voor de dragende vaarzen, zij hebben daar een eigen afkalfstal. Het jongste jongvee is op andere locaties gehuisvest. Franks broer Bart (40) startte in 1992 met vleeskalveren en ook zijn oom beheerde een stal van 500 vleeskalveren.

Neef Jimmy (38) startte begin jaren negentig met eveneens 60 melkkoeien en ook hij ontwikkelde het bedrijf met een tak vleeskalveren.

Op enig moment was de hoeveelheid mest van dusdanige omvang dat de afvoerkosten uit de hand liepen. Tegelijkertijd was de teelt van de mais in die tijd voor Quirijnen amper kostendekkend. 'We hadden altijd mais over en met achttien euro per ton was daar weinig aan te verdienen.' De situatie mondde uit in het plan om te investeren in een biogasinstallatie. Die zou het mestoverschot wegwerken en de maisteelt een beter rendement bezorgen. De familie Quirijnen sloeg de handen ineen en neef Jimmy werd eindverantwoordelijk voor 'Quirijnen Energy

Farming'. Met een installatie van 3,6 megawattuur voorzien ze jaarlijks 10.000 gezinnen van groene stroom.

Export van mest

Nu, vijf jaar later, is het perspectief voor biogasinstallaties in algemene zin niet gunstig. Veel systemen zijn onvoldoende rendabel of zelfs verliesgevend. De subsidiestromen drogen op, de prijs voor de benodigde nutriënten stijgt en de kosten voor afvoer van digestaat zijn fors.

Toch draait de biogascentrale van Quirijnen een positief rendement. Meer dan dertig procent van het resultaat van de onderneming komt voort uit de productie van groene energie. Nog eens dertig procent is afkomstig van de vleeskalvertak en ook de 550 melkkoeien staan garant voor een derde deel van het resultaat.

De gunstige cijfers zijn het gevolg van een slimme samenwerking tussen de drie waardige bedrijfstakken. Frank: 'We benutten de warmte uit de biogasinstallatie volledig voor het opwarmen van het reinigingswater in de melkstal en het opwarmen van het water voor de aan te maken melk in de vleeskalverstallen. Daarnaast hebben we zelf een droogtafel voor het digestaat ontworpen en gebouwd. Tot voor kort moesten we dagelijks 200 ton digestaat afvoeren voor 20 euro per ton. Door het digestaat te drogen van vijftien procent droge stof naar negentig procent droge stof kunnen we het product tot een exportwaardige meststof verwerken.'

Quirijnen droogt het digestaat met de warmte uit de biogascentrale. In Antwerpen wordt het product met kippenmest opgewaardeerd en tot korrels gegerst, die vervolgens over de hele wereld worden verkocht.

Digestaat in de box

Een deel van het droge digestaat gebruikt het bedrijf straks in de diepstrooiselboxen van de melkkoeien. Op dit moment ligt daar nog compost in. De besparing op strooiselkosten is mooi meegenomen,

Behandelstraat voor het melkvee

Koeien liggen nu nog in compost

Toekomstige afkalfruimte in oude ligboxstal

maar het zijn vooral de lagere afvoerkosten van digestaat die de resultaten een impuls geven, stelt Frank.

De 350 hectare grond wordt bijna volledig bemest met de mest van de 5000 vleeskalveren. Rundveemest is beter geschikt als brandstof voor biogas en gaat daarom de vergister in. De mest stroomt via een pijp rechtstreeks van de ligboxenstal naar de vergistingsinstallatie. Quirijnen heeft in de nieuwe ligboxenstal niet meer dan enkele dagen mestopslag. Dat drukte de bouwkosten van de stal en voor de gasopbrengst is verse mest beter dan oude mest. Het leidt wel tot een lagere aanvoer van organische stof op de landbouwgrond die Quirijnen bewerkt. 'Eens in de vier jaar laten we de bodem analyseren. Op basis daarvan vullen we de bodem aan met een benodigde hoeveelheid kalk, kali of fosfaat.'

Standaard temperatuur opnemen

De reparatie van organische stof komt voor een deel uit stromest. Quirijnen heeft ruime afkalboxen en de pas afgelakte koeien zitten standaard de eerste periode op stro. In een veestapel van vijf-

honderd koeien zijn vaste ritmes extra belangrijk, vindt Frank. 'Van de verse koeien nemen we standaard de temperatuur op. Ze mogen pas naar de groep hoogproductieven als ze vijf dagen achtereen fit zijn. Staan ze aan de nageboorte, dan spoelen we ze standaard op dag vijf en dag tien.' Negentig procent van de koeien kalft af zonder hulp, maar bijna altijd is er wel iemand om een oogje in het zeil te houden.

De zorgvuldige diervverzorging brengt de veestapel tot een productie van 9400 kg melk met 4,10% vet en 3,60% eiwit (rolend jaargemiddelde). 'En ik ben ervan overtuigd dat we voor het einde van dit jaar op tienduizend kilo melk per koe zitten', zegt Frank op besliste toon. 'Het aandeel vaarzen is nu nog hoog vanwege de aankoop van nieuwe vaarzen en we melken nu enkele maanden driemaal daags.' Quirijnen weet de bovengemiddelde productie te combineren met een tussenkalf-tijd van 388 dagen. Een puike prestatie op een veestapel van 500 koeien. 'We laten elke twee weken standaard op dinsdagmiddag de dierenarts komen voor vruchtbaarheidbegeleiding. Alle koeien die

veertig dagen of langer gekalft hebben en die nog niet drachtig zijn, worden dan gecontroleerd.' Vanuit de 50 standsbuitenmelker gaat deze groep koeien automatisch naar de behandelstraat. Gemiddeld genomen zo'n zestig dieren per keer. Indien nodig worden er koeien gesynchroniseerd of tochtig gespoten. 'We insemineren al vanaf 42 dagen, ook als koeien veel produceren. De eicellen die in het begin van de lactatie vrijkomen, zijn van betere kwaliteit omdat ze nog voor de negatieve energiebalans zijn ontwikkeld.'

Koeien voor de show

Tochtige koeien krijgen via de stappenteller een attentie, waardoor de melkstal ook deze dieren automatisch separeert. Quirijnen is trots op zijn inseminatiecijfers van 1,9 bij de melkgevendende dieren en 1,3 bij het jongvee. De paringen maakt het bedrijf hoofdzakelijk op basis van triple A.

Zoals bij de meeste melkveehouders is een probleemloze koe het ultieme doel. Verrassend is wel het accent dat Quirijnen legt: want wie zou durven beweren dat een ondernemer met vijfhonderd koeien bij zijn stierkeuze rekening houdt met exterieur voor de show?

Quirijnen was op de jongste Vlaamse nationale met vijf koeien op de show aanwezig en heeft zijn passie voor mooie koeien na een aantal hectische jaren weer hervonden. 'Op dit moment hecht ik het meeste belang aan Joke 288. Ze is een dochter van een eigen stier, maar staat wel ingeschreven met 89 punten', vertelt Frank. Hij heeft goede ervaringen met de nakomelingen van Mr Burns. Op dit moment insemineren zijn medewerkers vooral met Bradnick, Dorsey, Burnstyn, Lucrative, Lauthority en Norwin.

Al kent hij niet alle koeien individueel, de liefhebberij voor de koe zet Frank aan om in elk geval één keer per dag zelf mee te melken. 'Ik vind het plezant tussen de koeien in de stal.' En zo blijft de 'industriële' ondernemer toch ook nog een beetje boer. |

Koeien verblijven na afkalven in het stro totdat ze minstens vijf opeenvolgende dagen fit zijn